

Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Hallitussihteeri Marko Leimio

Sosiaali- ja terveysturvavaltiosiö

HALLITUKSEN ESITYS 156/2020 VP EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖTTÖMYYSETUUKSIEN RAHOITUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Hallituksen esityksellä (156/2020 vp) eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (*rahoituslaki*) muuttamisesta vahvistetaan vuosittain seuraavan vuoden työttömyysvakuutusmaksut. Työllisyysrahasto tekee seuraavan vuoden maksuja koskevan esityksen sosiaali- ja terveysministeriölle vuosittain elokuun loppuun mennessä. Rahoituslain mukaan työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteistä menoistaan.

Hallituksen esityksessä ehdotettavat muutokset rahoituslakiin

Työttömyysvakuutusmaksut

Hallituksen esitys pohjautuu Työllisyysrahaston esitykseen ja vuoden 2021 työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärää ehdotetaan korotettavaksi 0,32 prosenttiyksikköä. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,40 prosenttia palkasta ja työnantajan alempi maksu 0,50 prosenttia palkasta ja ylempi maksu 1,90 prosenttia palkasta. Samalla vahvistettaisiin yrityksen osaomistajan, valtion liikelaitoksen sekä yliopiston ensi vuoden työttömyysvakuutusmaksut. Myös rahoituslain palkkasummarajoja ehdotetaan korotettavaksi palkkakertoimella.

Työllisyysrahaston arvion mukaan, joka on tehty valtiovarainministeriön talousennusteilla, Työllisyysrahaston alijäämän arvioidaan olevan 621 miljoonaa euroa vuonna 2021. Työllisyysrahaston suhdannepuskurissa arvioidaan olevan varoja vuoden 2021 lopussa 162 miljoonaa euroa.

Työttömyysvakuutusmaksu on sekä työnantajan että palkansaajan verotuksessa vähennettävä meno. Työttömyysvakuutusmaksuihin ehdotettujen maksumuutosten arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja yhteensä noin 50 miljoonalla eurolla ja yhteisöverotuloja yhteensä noin 22 miljoonalla eurolla.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun peruste

Työeläkelakien soveltamisen yhteydessä on tullut esille tarpeita täsmentää eläkkeeseen oikeuttavia työansioita. Työeläkelakeihin ja sairausvakuutuslakiin esityksessä ehdotetun sisältöinen muutos on jo tehty ja nämä muutokset ovat tulossa voimaan 1.1.2021. Lisäksi työtapaturma- ja ammattitautilakiin on ehdotettu tehtäväksi saman sisältöinen muutos (HE 162/2020 vp eduskunnalle laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta). Lähtökohtana on pidetty, että tulokäsittelyn olisi hyvä olla symmetrinen työeläkkeiden ja työttömyysturvan osalta.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi saman sisältöinen muutos kuin työeläkelakeihin on tehty. Työpanokseen perustuva osinko ehdotetaan luettavaksi osaksi työansiota ja osakepalkkiota ja työsuhdeoptiota koskevia säännöksiä täsmennettäisiin.

Työpanokseen perustuvien osinkojen katsominen vastikkeeksi työstä ja lukeminen mukaan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevaan työansioon laajentaisi työttömyysvakuutusmaksun piiriin kuuluvien suoritusten alaa nykyisestä ja kasvattaisi vakuutettavaa palkkasummaa. Työsuhdeoptiota ja osakepalkkiota koskevat täsmennykset saattaisivat käytännössä jonkin verran kaventaa työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevaa palkkasummaa. Muutosten vaikutus työttömyysvakuutusmaksujen kertymään arvioidaan olevan vähäinen.

Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä

Vuoden 2019 alusta voimaan tulleella lailla rahoituslakia muutettiin siten, että Työllisyysrahaston Kelalle peruspäivärahan rahoitukseen tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran. Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun tuotosta tilitetään Kelalle työttömyyskassoihin kuulumattomien osuus ja lisäksi 50,3 miljoonaa euroa. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että näiden tilitysten yhteismäärä olisi enintään peruspäivärahamenon verran.

Voimaantulo

Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.1.2021.